

OBSAH

I. PO DRUHÉ NA „OSTROV KOLIBŘÍKŮ“ 9

Měsíčná duha. — Východ slunce v Dračím jícnu. — Z Port of Spain na River Estate; slavnostní oběd s černými pěstiteli a prohlídka státních pokusných plantáží. — Chvála města Port of Spain. — Mosaika obyvatelstva: Indiáni, běloši, černoši, Indové, Číňané a míšenci všech druhů. — Vývoj populace. — Rozdělení obyvatelstva podle náboženství. — Povaha černochů po vymanění z otroctví. — Víra v kouzla a obeahové. — Město nejkrásnějších tropických stromů. — Živé ploty jedinečné krásy. — Francouzský dějepisec, obviňující Kolumba z podvodu. — Kdo tedy objevil Ameriku?

II. TRINIDAD S MAPOU A STATISTIKOU V RUCE 47

Održená část pevniny jihoamerické. — Tři příčné hornatiny Trinidadu. — Bažiny a mangrovy, řeky a pobřeží. — Podnebí. — Zdravotnické poměry a nemoci před padesáti lety a nyní. — Povážlivé praktiky porodních babiček. — Spor o původu příjice: přišla syfilis ze Západní Indie? — Geologická stavba ostrova. — Zemědělské poměry. — Ostrov kakaový. — Třtina a kokosovník. — Vývoz a dovoz. — Angosturový líkér a o léčivé kůře angosturové.

III. ZE ST. JOSEPHU K VODOPÁDŮM MARACAS A DO HINDUSTÁNSKÉ DĚDINY. 71

St. Joseph, bývalé hlavní město. — Jeho poloha a ráz. — Kaktusy dvakrát vyšší než domky. — Státní dobytčí farma se salonem, ve kterém byla r. 1797 podepsána kapitulace ostrova. — Pokusný statek St. Augustine. — Výlet do hor a do džunglí k vodopádům Maracas Falls. — Pohádkový motýl Menelaus morpho. — Ze San Juanu do hindustánské dědiny. — Potíže s fotografováním Indů. — Vlastnosti Indů. — Kraj od San Juanu k Port of Spain.

IV. DO HOR A DO DŽUNGLÍ 83

Napříč severem ostrova. — Obraz vzdělaného kraje. — O Indkách a černoších. — Nekonečné sady kakaovníkové. — Northern Range Reserve. — Palmové a smíšené džungle. — Korkový strom. — Západoindický cedr. — Mraváky mravenců v pralesích Trinidadu. — Mravenci jako vykrajovači listů a pěstitelé hub. — Mravenčí houbové zahrádky. — Vládní nařízení o hubení mravenců. — Proslulý prales morový. — Zvířena ostrova

(s opicemi, pardálem, mravenečnický, veverkou, jelenem, pekarim, 37 druhy hadů, aligátorem a j.) má ráz jihoamerický.

V. Z DĚJIN TRINIDADU OD KOLUMBA AŽ DO KONCE PANSTVÍ ŠPANĚLSKÉHO 118

Kolumbus objevuje Trinidad za své třetí cesty. — Kolumbovy domněnky o ohromné pevnině, o hruškovitém tvaru zeměkoule a o poloze ráje zemského. — Perly v zálivu Parianském. — Don Antonio Sedeño pokouší se r. 1530 kolonizovati ostrov, ale zmírá otráven otrokyní. — Indiánští praobyvatelé a jejich smutný osud. — Trinidad cílem lovců perel a otrokářů. — Marný pokus Juana Ponce z Hispanioly podrobiti si ostrov r. 1570. — Don Antonio de Berrio y Oruña se tu r. 1584 pevně usazuje. — Období španělských guvernérů. — Neutěšený stav a úpadek ostrova. — Několik nepřátelských vpádů: holandský r. 1640, anglický r. 1672, francouzský r. 1677 a 1690. — Poslední španělský guvernér Don José Maria Chacon. — Francouz Roume de St. Laurent a královský dekret kolonizační.

VI. ELDORÁDO, ZASLÍBENÁ ZEMĚ ZLATA 144

Pověsti o zlaté zemi se zlatým jezerem, zlatým městem a pozlaceným králem. — Dobrodruzi XVI. století pátrají po Eldorádu. — Hledají je na Orinoku a jejich východiskem bývá Trinidad. — Španěl Juan Fernandez pobyl sedm měsíců v Eldorádu a na smrtelném loži prozradil své zkušenosti. — Nazí, ale pozlacení hosté hodují u královské tabule v zemi, kde i v obilných klasech dozrává zlatý prach. — Výprava Dona Antonia de Berria za Eldorádem. — Dvě výpravy sira Waltera Raleigha a neuvěřitelná dobrodružství těchto cest. — Marné snahy o podmanění Eldoráda. — Guyana, kde hledáno Eldorádo, je bohatá zlatem pod zemí.

VII. TRINIDAD POD BRITSKOU VLAJKOU 156

Předehra k španělské kapitulaci. — Šarvátka na moři mezi Francouzi a Brity. — Pranice v Port of Spain. — Španělsko vypovídá válku Velké Británii. — Nekrvavá kapitulace města a ostrova. — Pod britskou vlajkou se až dosud vystříдалo 32 guvernérů. — Rozmach osady za guvernéra Woodforda. — Co následovalo po zrušení otroctví.

VIII. POSLEDNÍ KRVAVÉ VZPLANUTÍ V SAN JOSEPHU 172

St. Joseph, nyní klidné venkovské městečko, v červnu 1837 jeviště krvavé vzpoury černých vojáků. — Hrozný obr, černocho Dâaga, hlava povstání. — Dâaga,

adoptovaný syn afrického krále kmene Paupau, lstí Portugalců polapen, Brity osvobozen a hrou/osudu zanesen na Trinidad jako britský voják. — Propuknutí vzpoury za měsíčné noci. — Dáaga se chce pomstít tím, že sní prvního zabitého Angličana. — Cílem povstání je svoboda a návrat pěšky do západní Afriky. — Smělý britský důstojník probíjí se středem ozbrojených povstalců. — Zdolání vzpoury. — Poprava tří hlavních povstalců.

IX. KAKAO, HLAVNÍ PLODINA OSTROVA 188

Širé sady kakaovníkové na Trinidadu. — Botanické poznámky o kakaovníku. — Produkce kakaa na ostrově. — Trinidad, na mapě světa pouhá tečka, má třetí neb čtvrté místo mezi všemi kakaovými zeměmi. — O pěstování kakaovníku. — Potřebují sady kakaovníkové stínících stromů? — Odrůdy kakaovníku — Criollo, Forastero a Calabacillo. — Zkáza všech kultur ostrova v roce 1727 a jejich obnovení až po třiceti letech. — Sklizeň a úprava bobů. — Zlepšování bobů „tancem“ a „jílováním“. — Dvojitá soustava hospodaření. — Škůdci stromu: brouk, houba, mravenci, „úponka lásky“ a čtvernožci. — Vzdušné zahrádky v zanedbaných plantážích. — Výnosnost stromů. — Kakao znali Indiáni před příchodem bělochů.

X. TŘTINA A KOKOSOVNÍK, ZEMĚDĚLSKÉ PILÍŘE TRINIDADU 215

Tři oblasti třtinové na Trinidadě. — Řádění brouka třtinového a mosaikové nemoci. — Vývoz cukru, cukrovary, pěstování třtiny. — Rum, národní nápoj ostrova. — Kokosovník a statistika. — Vývoz kokosových ořechů a kopry. — Pěstování palmy. — Palma skýtající 99 užitků (kokosový olej, kopru, palmová másla, koir, skořápky, kokosovou vodu, víno, cukr, arak a ocet, jedlý bílek, dikobrazové dřevo, listy na krytí chyší a na pletení rohoží, palmové zelné j.). — Jak by pohlížel na kokosovník básník a umělec, požitkář a člověk praktický, jak příslušník kokosové sekty, dále statistik, zemědělec, fytopatolog, rostlinný geograf, knihomol, botanik a pan kluk. — Káva a kaučuk.

XI. Z POLÍ, SADŮ A ZAHRÁDEK OSTROVA KOLIBŘÍKŮ 257

Obraz a rozbor pestrých domorodých zahrádek. — Tropické bylí jako velmoc. — Chlebovník, jeho odrůdy a jak se jí. — Mangovník. — Banány. — Ovoce a zelenina. — Avocado, nesladké, nemoučnaté ovoce s máslovitou dužninou a s hojným olejem. — Papaja a její sexuální zvláštnosti: strom, dozrávající v prvním roce a měnící

se ze samce v samici. — Citroníky a pomoranče. — Čtyři druhy láhevniků (anony). — Hvězdové jablko (*Chrysophyllum Cainito*). — Sapodilla a výroba žvýkací gumy. — Guava. — Ledvinovník západní a jeho přerozmanité účinky. — Druhy mombínu: zlaté jablko a prasečí slíva. — Mamej, barbadoská a surinamská třešeň, malajské jablko. — Mučenky s jedlými plody. — Melouny. — Ananas. — Sorrel (*Hibiscus sabdariffa*). — Plantainy a zemní plodiny: yamy (*Dioscorea*), sladké brambory neboli bataty a kasava neboli manihot; manioková mouka, tapioka a jiné užitky kasavy u starých Indiánů; hlízy rostlin aronovitých: *Colocasia* a *Xanthosoma*. — Luštěniny: fazole, holubí hrách, lablab. — Zeleniny a výběr jiných užitkových rostlin. — Rýže.

XII. Z TRINIDADU NA BARBADOS 318

Potulka po městě Port of Spain. — O pimentovníku ostrém a o bayrumu. — Hlučná scéna za odjezdu z hotelu. — Etapy ve vývoji města Port of Spain. — Přeložení řeky, tekoucí středem města. — Povstání v březnu r. 1903 a požár vládní budovy. — Italský parník *Principessa Mafalda* a jeho pozdější katastrofa. — První dojmy na holandském parníku van Rensselaer. — Dračím jícnem z Parianského zálivu a po moři na Barbados. Ruch na parníku, zakotveném před Bridgetownem a obklopeném loďkami domorodců.

XIII. S TĚŽKÝM SRDCEM A S LEHKOU KAPSOU PŘES MOŘE DOMŮ 333

Kolem Barbadosu. — Rybáři na rozbouřeném moři na lovu létajících ryb. — Širošířý oceán. — Cestovní deník z plavby přes Atlantik. — Nepravý a pravý Jižní kříž. — Minus, které je plus. — Chvála našeho parníku. — Nemastná neslaná společnost. — První důstojník a jeho vtípkování. — Azory na obzoru. — Flores a Corro. — Pan Mořskánemoc. — Světélkující moře. — Kapitánův slavnostní oběd na rozloučenou. — Kopaná se slaměnými klobouky. — Plymouth. — Nebeská revue před přistáním v Le Havru. — Francouzský Kocourkov. — Zlato lacinější než papír. — Zatmění v Paříži. — Bláznivá pouliční doprava. — Z Paříže do Prahy.